

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE  
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У КОНІНІ  
UNIwersYTET NARODOWY W UŻHORODZIE  
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY W PRZEMYŚLU  
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМІШЛІ  
KRAJOWY UNIWERSYTET STOCZNIOWY W IMIĘ ADMIRALA MAKAROWA  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –  
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY**

***TOM XVII:***

***PRZEWYCIĘŻANIE SYTUACJI KRYZYSOWYCH  
W NAUCE I W EDUKACJI***

**Pod redakcją:**

**Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:  
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ  
*TOM XVII:***

***ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ У НАУЦІ ТА ОСВІТІ***

**За редакцією:**

**Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów  
2024

Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв  
2024

УДК 371.1:001(08)  
ББК 74.04я43  
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XVII: Подолання кризових ситуацій у науці та освіті / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв: Посвіт, 2024. 250 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XVII: Przewycięzanie sytuacji kryzysowych w nauce i w edukacji / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomyra, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów: Poswit, 2024. 250 s.

ISBN 978-617-8003-18-0

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей XVII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)  
ББК 74.04я43

***Kolegium redakcyjne:***

dr hab., prof. J.Grzesiak; dr hab., prof. I.Zymomyra; dr hab., prof. M.Zymomyra; dr hab., prof. I.Żorowa; dr hab., prof. W.Ilnytskyj; dr hab., prof. J.Kuzmenko; dr hab., prof. O. Dobrowolska; dr hab., prof. T.Mishenina; dr hab., prof. K.Nowakowska; dr hab., prof. O.Newmerzycka; dr hab., prof. A.Peczarskyj; dr dr S.Slobodian; dr hab., prof. T. Stepanova; H.Wojciechowska; dr R.Żowtani; dr O.Zymomyra.

***Редакційна колегія:***

д-р габ, проф. Я.Гжесяк; д-р філол. н., проф. І.Зимомя; д-р філол. н., проф. М.Зимомя; д-р пед. н., проф. І.Жорова; д-р іст. н., проф. В.Ільницький; д-р пед. н., проф. Ю.Кузьменко; д-р філол. н., проф. О.Добровольська; д-р пед. н., проф. Т.Мішеніна; д-р габ, проф. К.Новаковська; д-р пед. н., проф. О.Невмержицька; д-р філол. н., проф. А.Печарський; канд. тех. н., доц. С.Слободян; д-р пед. н., проф. Т.Степанова; д-р Г.Войтеховська; канд. філол. н., доц. Р.Жовтані; канд. філол. н., доц. О.Зимомя.

***Recenzenci:***

***dr hab., prof. Zenon Jasiński***

***dr hab., prof. Ihor Dobriański***

***Рецензенти:***

***д-р габ., проф. Зенон Ясінські***

***д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський***

ISBN 978-617-8003-18-0

© Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький, 2024  
© Посвіт, 2024

## ЗМІСТ

### ІСТОРИЧНІ НАУКИ. ФІЛОЛОГІЯ. СУСПІЛЬНІ НАУКИ

|                                                                                                                                                                        |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <b>Бондаренко О., Пруський А., Тищенко В.</b> Шляхи підвищення стійкості економіки країни в умовах військового часу.....                                               |  |
| <b>Віннічук О.</b> Практики соціальної адаптації та психологічної реабілітації внутрішньо переміщених осіб в умовах війни.....                                         |  |
| <b>Гвоздяк О.</b> Семантичні особливості німецьких запозичень в українській закарпатській говірці долини ріки Віола.....                                               |  |
| <b>Запорожець А.</b> Археологічна спадщина України в російських ЗМІ як інструмент пропаганди та утвердження ідеології «руського міра».....                             |  |
| <b>Зимомря І., Зимомря М.</b> Утвержувач складових міжкультурної комунікації.....                                                                                      |  |
| <b>Золотухін О.</b> Українська греко-католицька церква на Дрогобиччині в роки Другої світової війни.....                                                               |  |
| <b>Ільницький В.</b> Радянська депортаційна операція із Західної України 1939 р.: нове джерельне свідчення.....                                                        |  |
| <b>Калініченко Т.</b> Трансформації у перекладах як засоби експліцитного вираження смислу.....                                                                         |  |
| <b>Носа Б.</b> Між історією та сучасністю: романний світ Філіппа Майєра.....                                                                                           |  |
| <b>Репетій С.</b> Розвиток свідомості особистості як необхідна умова духовного зростання.....                                                                          |  |
| <b>Фиштик Й., Зимомря М., Зимомря О.</b> Архетип образу сумління.....                                                                                                  |  |
| <b>Хоменко І., Фоменко В., Сорока С.</b> Повернення до емпірики, або спроба осмислити результати впливу війни на свідомість дітей шляхом аналізу дитячих малюнків..... |  |
| <b>Шкода Н., Пшенічна Ю.</b> Діяльність депутатів від України в роботі Першої Державної думи.....                                                                      |  |

### ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

|                                                                                                                                |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <b>Бабійчук Т.</b> «Лист до молоді української» Павла Грабовського як програма творення української України.....               |  |
| <b>Барановська О.</b> Формування готовності старшокласників до здійснення життєвого вибору.....                                |  |
| <b>Воловик І., Підвальна О.</b> Ефективність фітнес-йоги для залучення здобувачів вищої освіти до здорового способу життя..... |  |
| <b>Hodovanets N., Hodovanets A.</b> Use of the communicative method in learning a foreign language.....                        |  |
| <b>Гутор Л.</b> Цілеспрямованість деонтологічної підготовки майбутніх лікарів.....                                             |  |
| <b>Dido N., Kaniuk O.</b> Problems of Student-Teacher Interaction in Teaching English for Specific Purposes.....               |  |

|                                                                                                                                                                                 |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <b>Канюк О., Пантьо В.</b> Переваги та недоліки організації науково-дослідницької діяльності студентів в європейських та українських університетах.....                         |  |
| <b>Кіш Н., Канюк О.</b> Прикладні методи вивчення між культурної комунікації.....                                                                                               |  |
| <b>Корнієнко І., Корнієнко М.</b> До питання розвитку української освіти в контексті євроінтеграції.....                                                                        |  |
| <b>Корнієнко М.</b> Сучасні процеси модернізації методичної складової іншомовної підготовки магістрів-філологів в Україні.....                                                  |  |
| <b>Kravets O.</b> Peculiarities of teaching English for Specific Purposes for medical students.....                                                                             |  |
| <b>Кравченко-Дзондза О., Ганцяк Т.</b> Лінгводидактичні аспекти формування образного мовлення учнів початкових класів.....                                                      |  |
| <b>Кравченко-Дзондза О., Качмар Н.</b> Культура читання у змісті початкової літературної освіти.....                                                                            |  |
| <b>Кравченко-Дзондза О., Ткачова Х.</b> Творче читання в контексті розвитку читачкої компетентності учнів початкових класів.....                                                |  |
| <b>Кречківська П.</b> Диференціація та її роль у розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи.....                                                             |  |
| <b>Куприсюк О.</b> Робота з поетичними текстами як засіб формування естетичних почуттів учнів початкових класів.....                                                            |  |
| <b>Лелека В., Алдабаєва О.</b> Інноваційні фізкультурно-оздоровчі технології, ефективність сучасних мобільних програм (додатків), їх особливості та методика використання.....  |  |
| <b>Лелека В., Бережний Д.</b> Особливості фізичного виховання студентів мовних спеціальностей в умовах дистанційного навчання з використанням різних технік.....                |  |
| <b>Лелека В., Беспалько В.</b> Особливості фізичного виховання студентів, що мають відхилення у стані здоров'я.....                                                             |  |
| <b>Лелека В., Вадимов В.</b> Використання нетрадиційних технік фізичного виховання студентів немовних спеціальностей у закладах вищої освіти.....                               |  |
| <b>Лелека В., Гірчак В.</b> Методика розвитку фізичних якостей у дітей із порушенням зору.....                                                                                  |  |
| <b>Лелека В., Гладка С.</b> Методика навчання фізичної культури учнів початкової школи у закладах загальної середньої освіти.....                                               |  |
| <b>Лелека В., Горстка Р.</b> Розвиток фізичних якостей у дітей молодшого шкільного віку засобами футболу.....                                                                   |  |
| <b>Лелека В., Гутник К.</b> Розвиток фізичних здібностей юних футболістів на етапі початкової підготовки засобами рухливих ігор.....                                            |  |
| <b>Лелека В., Дорошенко Д.</b> Особливості фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення з використанням інформаційно-комунікативних технологій..... |  |
| <b>Лелека В., Зданевич О.</b> Особливості розвитку фізичної сфери учнів з порушенням опорно-рухового апарату в закладах загальної середньої освіти.....                         |  |

- Лелека В., Короїд В.** Розвиток фізичних якостей в учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти за допомогою специфічних засобів.....
- Лелека В., Косовський Д.** Формування фізичних якостей у студентів неспортивних педагогічних спеціальностей на заняттях фізичної культури за допомогою специфічних засобів.....
- Лелека В., Косогоров М.** Формування фізичних якостей в учнів старших класів закладів загальної середньої освіти за допомогою специфічних та неспецифічних засобів.....
- Лелека В., Кравцов О.** Формування здоров'язбережувальної компетенції в учнів з особливими освітніми потребами в умовах закладів загальної середньої освіти.....
- Лелека В., Лимар Д.** Методика проведення фізкультурно-оздоровчих занять для учнів з особливими освітніми потребами.....
- Лелека В., Лотоцький В.** Використання інноваційних методів навчання щодо формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей молодшого шкільного віку.....
- Лелека В., Мардиросян П.** Особливості адаптивного фізичного виховання дітей шкільного віку з порушенням опорно-рухового апарату.....
- Лелека В., Матіато А.** Методика навчання фізичної культури учнів старшої школи у закладах загальної середньої освіти.....
- Лелека В., Неутолімов М.** Особливості фізичного виховання учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання з використанням нетрадиційних технік.....
- Лелека В., Сидорчук А.** Використання інноваційних методів під час фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах дистанційного навчання.....
- Лелека В., Філіппов А.** Формування фізичних якостей в учнів початкових класів на уроках фізичної культури за допомогою інноваційних методів навчання.....
- Лісовська Т.** Розвиток естетичної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти.....
- Логвіненко Н.** Парадигма пошуково-дослідницької роботи курсантів у процесі вивчення української культури.....
- Мисечко Х.** Основні підходи до ознайомлення учнів початкової школи з елементами ділового мовлення.....
- Михальченко Н.** Розвиток патріотичної рефлексії особистості під впливом виховного ідеалу українського народу.....
- Монастирська О.** Творчість як складова педагогічної майстерності вчителя.....
- Pluskota M., Zymomrya M.** Szkolnictwo wyższe w Polsce: Struktura, finansowanie i wyzwania.....
- Похила О.** Формування мовної компетентності учнів початкових класів на уроках із вивчення елементів синтаксису.....

Нестандартними заняттями можуть бути наступні: інтегровані заняття; уроки змістовної спрямованості; заняття-змагання; театралізовані заняття тощо. Розкриємо алгоритм нестандартного заняття:

1. Формулювання мети.
2. Планування підготовки.
3. Проведення заняття.
4. Підсумковий аналіз [4].

В загальному, можна підвести підсумки. Нетрадиційні техніки навчання під час фізичного виховання студентів матиме позитивний вплив на здобувачів освіти, допомагаючи їх розвиватися, самовдосконалюватися, проявляти себе як особистість, а також, поряд з цим, розвивати фізичні якості, зміцнювати своє здоров'я та дбати про нього.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Дрьомова С. Нетрадиційні форми проведення занять з фізичної культури. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/netradicijni-formi-provedenna-zanat-z-fizicnoi-kulturi-410460.html> (дата звернення: 04.09.2024).
2. Литвиненко І. Використання нетрадиційних технік та матеріалів для розвитку креативності учнів на заняттях гурткової роботи. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-netradicijnih-tehnik-ta-materialiv-dlya-rozvitku-kreativnosti-uchniv-na-zanyattjah-gurtkovo-roboti-67433.html> (дата звернення: 04.09.2024).
3. Приймук А. Методи навчання. Нетрадиційні методи навчання. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodi-navcannanetradicijni-metodi-navcanna-385547.html> (дата звернення: 04.09.2024).
4. Федорук О. Нетрадиційні методи навчання на уроках в початковій школі. *Наукове мислення*. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/44-chotirnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/220-netraditsijni-metodi-navchannya-na-urokakh-v-pochatkovij-shkoli> (дата звернення: 04.09.2024).

**Віталій ЛЕЛЕКА, Владислав ГІРЧАК**  
(Миколаїв, Україна)

### МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Однією з категорій дітей з особливими освітніми потребами є діти з порушенням зору різного ступеня. Існує певна класифікація порушень зору у людей, яку варто брати до уваги та знати під час роботи з такими дітьми та людьми. І. Мирошніченко у своїх наукових наробках описала ступені захворювання осіб із порушенням зору, де виокремлено сліпих та слабозорих дітей. Сліпими вважаються діти із повною відсутністю зорових відчуттів. Вони мають залишковий зір (максимальна гострота зору - 0,04 Д на оці, що краще бачить, із застосуванням звичайних засобів корекції – окуля-

рів) або ж зберегли здатність до світловідчуття (абсолютно або тотально сліпі – діти з повною відсутністю зорових відчуттів; частково або парціально сліпі діти, що мають світловідчуття, формений зір (здатність до виділення фігури з фону), з гостротою зору від 0,005 до 0,04 Д). Слабозорими є діти з гостротою зору від 0,05 до 0,2 Д. Головною відмінністю такої групи дітей від сліпих є в тому, що при вираженому зниженні гостроти сприйняття зоровий аналізатор залишається основним джерелом сприймання інформації про навколишнє середовище та може бути використаним у якості провідного у навчальному процесі, навіть включаючи письмо та читання [2].

Такі діти, звичайно, мають свої певні особливості у розвитку. О. Платонова вивчала особливості розвитку дітей із порушенням зору та визначила, що сліпі діти не можуть безпосередньо сприймати візуальні та просторові ознаки предметів і явищ навколишньої дійсності, що негативно впливає на розвиток їхньої моторно-рухової сфери, дуже ускладнює орієнтацію в просторі, серйозно погіршує їхній сенсорний розвиток і гальмує розвиток образного мислення. Також спостерігаються труднощі в розумінні слів з конкретним значенням. Розвиток пізнавальної діяльності незрячих дітей підпорядковується законам розвитку психіки здорових дітей, але порушення зору змінює його динаміку і привносить деякі особливості. Відповідно, у слабозорих дітей сприйняття має всі відомі характеристики: предметність, вибірковість, осмисленість, узагальненість і константність. Вираженість і розвиток цих характеристик залежить від рівня психічного розвитку дитини в цілому. Ця категорія дітей має обмежену вибірковість зорового сприйняття через відносно вузьке коло інтересів, менший емоційний вплив зовнішнього світу порівняно з нормою, страждає повнота і точність відображуваного образу, що призводить до труднощів у розумінні та узагальненні [4].

А. Гончаренко також проаналізувала особливості розвитку дітей із порушенням зору та визначила такі риси:

- мовленнєві здібності відносно не порушені, зустрічаються аграматизми, тому важливо тренувати розуміння зв'язків слів у словосполученні та реченні різних конструкцій;
- у дітей звужені поняття про навколишній світ, при збереженому інтелекті розумові процеси розвиваються так, як у однолітків із нормальним зором; дітям із слабким зором властиве словесно-логічне та наочне мислення;
- діти із порушенням зору швидко забувають матеріал;
- підвищена словесно-логічна пам'ять;
- через втрату зору у дітей порушується мимовільна увага, а довільна увага знижена через порушення емоційно-вольової сфери, що призводить до розгалуженості;
- такі діти мають труднощі в навчанні, грі, оволодінні професією, проблеми у побуті;
- діти не сприймають невербальну комунікацію та не використовують її [1].

Не дивлячись на те, що діти мають безпосередньо порушення зору важливо розвивати фізичні якості, які допомагатимуть дитині у сприйнятті навколишнього світу, орієнтації в місцевості тощо. Т. Момоток визначила основні завдання фізичного

виховання дітей з порушенням зору: 1) корегування порушення опорно-рухового апарату; 2) поліпшення рухливості суглобів та моторику пальців рук; 3) формування вміння тримати рівновагу під час як динамічного, так і статичного навантаження; 4) розвивати просторово-часову організацію рухових дій; 5) розвивати зорово-моторні реакції та окомоторних дій [3].

Л. Сварковська зазначає, що вибір змісту для різних форм фізичного виховання та дозування фізичних навантажень залежить від виду та форми захворювання, ступеня порушення зору та наявності інших порушень і здійснюється за рекомендацією офтальмолога та педіатра. Фізкультурні заняття для дітей з порушеннями зору можуть суттєво відрізнятися від традиційних уроків за змістом (залежно від діагнозу дитини та рекомендацій лікаря), але структура залишається незмінною і складається з трьох частин: підготовчої, основної та заключної. Хочемо зауважити, що серед основних форм роботи з фізичного виховання та розвитку фізичних якостей у дітей з порушенням зору можуть бути наступні: ранкова гімнастика; фізкультурні заняття; фізкультурні хвилини; дні здоров'я, фізкультурні свята та розваги. Такі форми роботи можуть бути використані у закладах загальної середньої освіти під час роботи з дітьми з порушенням зору [5].

Таким чином, ми зробили висновок, що формування у дітей з порушенням зору фізичних якостей та сприяння фізичному розвитку позитивно впливатиме на загальний розвиток таких дітей. Для того, щоб ефективно впроваджувати різні форми роботи з дітьми з порушенням зору варто звертати увагу на ступінь порушення, рівень загального розвитку дитини та рекомендації інших фахівців.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко А. Характеристика психічного процесу дитини з порушенням зору. Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/blogs/kharakterystyka-psykhichnoho-protsesu-dytyny-z-porushenniam-zoru-31479.html> (дата звернення: 04.09.2024).

2. Мірошниченко І. Класифікація порушень зору. Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-klasifikacia-porusen-zoru-480086.html> (дата звернення: 04.09.2024).

3. Момоток Т. Особливості фізичного виховання дітей із порушеннями зору. Консультація для вихователів – Копіювання дозволяється з цитуванням джерела (Квасилівський ЗДО): <http://leleka.rv.ua/osoblyvosti-fizychnogo-vyhovannya-ditey-iz-porushennyamy-zoru.html>. URL: <http://leleka.rv.ua/osoblyvosti-fizychnogo-vyhovannya-ditey-iz-porushennyamy-zoru.html> (дата звернення: 04.09.2024).

4. Платонова О. Особливості розвитку дітей з порушеннями зору. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/8571/1/Особливості%20розвитку%20дітей%20з%20порушеннями%20зору.pdf> (дата звернення: 04.09.2024).

5. Сварковська Л. Особливості фізичного виховання дітей з вадами зору в умовах дошкільного закладу. URL: <http://dSPACE.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13992/1/Svarkovska.pdf> (дата звернення: 04.09.2024).

## ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

**Алдабасва Олександра** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Анталовці Юрій** – магістрант факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Бабійчук Тамара** – кандидат педагогічних наук, викладач-методист Бердичівського педагогічного фахового коледжу

**Барановська Олена** – старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, м. Київ

**Белоусова-Зомбор Герда** – магістрантка факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Бережний Дмитро** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського

**Беспалько Вадим** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського

**Бецко Христина** – бакалавр кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Бикова Олена** – професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Бондаренко Олег** – доцент кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Вадимов Вадим** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Віннічук Ольга** – здобувачка 1 курсу магістратури спеціальності 053 Психологія Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»

**Власенко Євген** – старший викладач кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Воловик Наталія** – доцент кафедри олімпійського та професійного спорту Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

**Ганцяк Тетяна** – магістрантка факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Гвоздяк Ольга** – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри німецької філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Гірчак Владислав** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Гладка Сніжана** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Гнип Ігор** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 ІФФНП Львівського державного університету внутрішніх справ

**Гнот Соломія** – кандидат історичних наук, доцент кафедри олімпійської освіти Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

**Годованець Анастасія** – студентка 1 курсу філологічного факультету (спец. Українська мова і література. Англійська мова і література) ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Годованець Наталія** – доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Годя Іван** – кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Горстка Ростислав** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Гутник Константин** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Гутор Любов** – доцент кафедри латинської та іноземних мов Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

**Гуштан Тетяна** – доктор економічних наук, професор кафедри технології і організації ресторанного господарства, Ужгородський торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету

**Демків Анна** – старший викладач кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Дідо Наталія** – старший викладач кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Дорошенко Дмитро** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Єременко Сергій** – заступник начальника Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту з навчальної роботи

**Зайцева Ірина** – кандидат біологічних наук, доцент кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну Дніпровського державного аграрно-економічного університету

**Запорожець Аліна** – студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

**Зданевич Олександр** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Зимомря Іван** – доктор філологічних наук, професор, академік АН Вищої школи України, завідувач кафедри теорії та практики перекладу Ужгородського національного університету; професор Поморського університету в Слупську (Польща)

**Зимомря Микола** – доктор філологічних наук, професор, академік АН Вищої школи України, професор кафедри англійської мови та перекладу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Зимомря Мирослава** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Зимомря Олена** – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної взаємодії Ужгородського національного університету

**Золотухін Олег** – аспірант кафедри історії України та правознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Ільницький Василь** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та правознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Йовбак Ніка** – студентка 4 курсу ФМЦТ (спец. Аналіз даних та сучасні технології програмування) ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Калініченко Тетяна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загального мовознавства і романо-германської філології Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

**Канюк Олександра** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Канюк Олеся** – старший викладач кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Качмар Наталія** – магістрантка факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Кіш Віктор** – магістр 1 курсу ФМЦТ (спец. «Аналіз даних та сучасні технології програмування»; спец. «Середня освіта. Математика» УУННІ) ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Кіш Надія** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Кмицяк Микола** – старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 ІПФНП Львівського державного університету внутрішніх справ

**Корнієнко Ірина** – доцент кафедри педагогіки та психології Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Корнієнко Марія** – аспірантка кафедри педагогіки та психології Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Короїд Вадим** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Корсак Роман** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Косовський Денис** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Косогоров Максим** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Кравець Оксана** – старший викладач англійської мови кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Кравцов Олександр** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Кравченко-Дзондза Олена** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Кречківська Петрунелія** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Кузьменко Юлія** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та психології Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського

**Куприсюк Олена** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Лазурко Артур** – магістрант факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Лелека Віталій** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Леско Василь** – магістрант факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Лимар Дмитро** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського

**Лисовська Тетяна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Логвіненко Наталія** – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут

**Лотоцький Владислав** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Мардиросян Поліна** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Масний Олег** – викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Матіато Андрій** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Мисечко Христина** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Михальченко Наталія** – проректор з науково-педагогічної роботи Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат психологічних наук

**Монастирська Олена** – викладач методики виховної роботи Красноградського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

**Нежащий Михайло** – магістр 1-го курсу кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну Дніпровського державного аграрно-економічного університету

**Неутолімов Максим** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського

**Носа Богдан** – аспірант кафедри теорії та практики перекладу ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Пантьо Вікторія** – магістрантка 1 курсу ФІФ (спец. Англ. мова та література) ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Підвальна Олена** – ст. викладач кафедри технологій оздоровлення та спорту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»

**Плускота Магдалена (Pluskota Magdalena)** – д-р, Вища школа менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)

**Похила Оксана** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Пруський Андрій** – начальник кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Пфайфер Володимир** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Пшенічна Юлія** – студентка магістратури Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія)

**Репетій Світлана** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

**Роговська Єлизавета** – викладач кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка

**Рускуліс Андріс** – здобувач освіти І (бакалаврського) рівня спеціальності 120 Комп'ютерні науки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Рускуліс Лілія** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Сивак Юлія** – студентка магістратури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Сидоренко Володимир** – професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Сидорчук Андрій** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Совгір Ірина** – магістр 1-го курсу кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну Дніпровського державного аграрно-економічного університету

**Сорока Світлана** – заступник директора з навчально-виховної роботи Чернігівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 27 Чернігівської міської ради Чернігівської області, вчитель образотворчого мистецтва вищої категорії, учитель-методист

**Стегній Наталія** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Степанова Тетяна** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського

**Стойка Олеся** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

**Султанова Наталя** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології МНУ імені В.О. Сухомлинського

**Тимчак Ярослав** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри олімпійської освіти Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, завідувач кафедри

**Тищенко Василь** – доцент кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

**Ткачова Христина** – магістрантка факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Тупченко Валерія** – доцент кафедри іншомовної підготовки, європейської інтеграції та міжнародного співробітництва Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

**Тьорло Олена** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 ІПФНП Львівського державного університету внутрішніх справ

**Українець Ярослава** – магістр кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Фиштик Йосип** – член Національної Спілки письменників України

**Фігура Оксана** – старший викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**Філіппов Андрій** – магістр кафедри фізичної культури та спорту Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського

**Фоменко Володимир** – кінодраматург, журналіст

**Хоменко Ілля** – доктор наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри аудіовізуальних медіа Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**Ціж Любов** – доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

**Червоношапка Марина** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ

**Четвертак Тетяна** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри хімії та хімічної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

**Шейко Лілія** – старший викладач кафедри водних видів спорту Харківської державної академії фізичної культури

**Шкода Наталя** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

НАУКОВЕ ВИДАННЯ  
ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –  
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY  
**TOM XVII: PRZEWYCIĘŻANIE SYTUACJI KRYZYSOWYCH  
W NAUCE I W EDUKACJI**

Pod redakcją:  
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj

---

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:  
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ  
**ТОМ XVII: ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ  
У НАУЦІ ТА ОСВІТІ**

За редакцією:  
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Pod redakcją:  
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj

*Макетування та верстка – Василь Герман  
Дизайн обкладинки – Олег Лазебний*

***Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність  
інформації та точність цитувань відповідальності не несе.  
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.***

Здано до набору 01.10.2024 р. Підписано до друку 14.10.2024 р.

Гарнітура Times. Формат 60х84 1/16.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. **13,7. Зам. № 1320**

Наклад 300 примірників

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,  
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Друк ПП «ПÓСВІТ»  
Адреса: вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, 82100 Україна  
тел. факс (03244) 2-23-35, тел.: 3-38-50, 2-23-76.  
E-mail: posvitdruk@gmail.com